

II. Mosing.

1. Det er for det meele stiet med mäsä-
panking. Turne einstilde har nok teki
mäsä dei siste ari. Tamruinen
har øydelaigt mäsäffjellit. Det er
30-40 år sia det var vaaleg at gardane
tok mäsä
2. Det var for hile vinteren mäsän vart
tken.
3. Det skulle vera raskje av til mäsätaking
så mäsän var mjuk. Men ikkje regn.
Da vart han for telaut.
4. Både menn og kvinner og av dei
eldste borni var med i mäsäffjellit.
Dei som hadde setene slik til, kunne
ligge der om nettene. Andre kunne
ha ei fiskelua, og sume laust finne
seg ein heller (under ein stein
eller i ei bergkula).

Arbeidet vart alltid gjort om hausten
etter alt anna høstarbeid (innhøsting)
var gjort, så det var gjernast utrygt
med været. Stundom kunne snøen koma
om natte, og når folk tegra seg ute,
kunne dei vakene med kvit snø over
og vundt seg. Det er ein stein inni
fjellit her, som heter Marlossteinen.
Namnet kjem av at mäsätakarar frå
garden Marlo låg der under om
natte når dei var i mäsäffjellit.

5. Til å rive opp mäsän og få han saman
bruka dei river, som dei kalla mäsäkrasse
Desse hadde helet jarulindar. Det var stutte
högø og stutte skaft. Når mäsän var vaka
i hop, tok dei han anten i ei korg, som dei

Kalla mäsafat, eller dei hadde med seg eit üteliti äkta til å ha mäsän i. Med dette bar dei han til mäsäformi, som dei mäsähaugen vart person saman i.

Mäsäfatet var fletta på lag som ei stor, vid korg, og så stor at det lunt vera to til å bera det lunt til formi. Mäsäformi sette dei på eit underlag av fjellkjörn (fjellbjörk) på ein rabbe slik at haugen ikkje skulle snöa ned om vintren. Ei mäsäformi var fire littgjorde tregröndar, på lag 1 meter i fiskant. Lesser vart bundne ihop med vidjespenningar, vju.

Mäsäfatet og mäsäformi lag utt i fjellet frå det eine året til det andre. Det var helst ein fast plass under ein stein eller i ein keller dei var. Mäsäkraftene bar dei helst med seg heim att.

G. Mäsän stod på fjellet til vintren.

F. Når haugen var full, var trakka i hop, löyste dei eit par spenningar og tok formi av. Da var haugen fast og fin.

Av slike haugar gjekk det to eller tri på eit lasset. Tri haugar fylte sleden heilt. Når dei köyrde, gjorde dei haugane fast med teip. Mäsähaugene er så fast når han er gjennomfrossen, at han held både gjörding og köyring.

Stundom kunne dei nok ha med seg umlag til å legge langs etter sidene på mäsä-lasset. Umlaget var eit langt björkstak med mange kvister på.

Når dei tok formi av, sette dei ned i haugen ei kruslikke, eit-spel, med bemarket eller bokstavane til eigaren; inniskore med kniv.

8. Det var helst på fyrste snøen om vinteren at mäsän vart heimkøyrd. Hündom lynte dei han fram på høi og la han i haug dei og tok han att seinare på vinteren, etter som høvet med føre og tid laud seg. Det er fleire namn som merker ut slike stader, t. d. Mäsäflaten. Ned over lide kunne det vera for bratt til å fara der med øyk. Da drog dei mäsän. Du kunne binde sarnan fleire haugar, og når dei fekk draget på glid, kunne dei sekja seg på ein haug, helst den fremste og la det stå til nedover. Ofte fekk dei ein kvass skjuss på denne maten. Ein slik veg kallast ei mäsädrag.

9. Hadde to eller fleire gardar mäsän litt saman i fjellet, heldt dei helst fylgje når dei skulle lyrne eller køyre.

10. Dei la mäsän på ein hjell i fjøset, så han tina til han skulle brukast.

11. Det var helst ku- og hadde dei nögdi, geiti og, som fekk mäsän. Han vart gjeven som han var, utan nokortilsejing.

12. Mäsä har vore halde for godt mjölkeför. Summe har sagt at dei heldt han bette enn kunept.

Dyri vart gjerne lite särtennte av mäsä. Difor ville dei ikkje eta ris den tid dei fekk mäsä.

Annars måte er ukjent til dyrefor
ker.

Fjellnever, som veks på steinar, var i
frostår nytta til matbland for folk.

Mjøl av frosne korn hekk betre saman
i brødleiven ved baksten, når ^{kornt} det var
blanda med fjellnever.

2106

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING